

A Szódrákosi Program

Írta:

2010. január 11. hétfő, 21:12 -

1996-ban alapított Egyesületünk életében a 2003-as esztendő mérföldkövet jelentett: ekkor indítottuk el a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium és az Ökotárs Alapítvány támogatásával a Szódrákosi Programot. A Program célja a Szódrákosi-patak vízgyűjtője vizes élőhelyeinek állapotfelmérése, védelme és rehabilitációja.

Gyarapodó aktív tagságunknak köszönhetően, tehát már nem csak Veresegyházon, hanem a környező településeken is folytatjuk természetvédelmi tevékenységünket. Mivel az emberi szennyezések (és az élővilág) nem ismernek határokat, területi „terjeszkedésünk” igénye magától értetődő.

A Program I. ütemében (2003-2004) felmértük a veresegyházi tavakat is tápláló Szódrákosi-patak vízgyűjtője (kb. a Vác-Gödöllő-Budapest háromszög) vizeinek állapotát. Ennek során fény derült arra, hogy – a szomorú országos helyzethez hasonlóan – a Szódrákosi-patak vize már a forrásánál (Mogyoród) terhelt, és ez a szennyezettség a dunai torkolat felé (Szódrákos) egyes szakaszokon átmenetileg többszörösére nő. A mért vízminőségi paraméterek közül a legnagyobb problémát az algásodásért felelős (elsősorban a kommunális szennyvízből és műtrágyázásból eredő) magas foszfát-koncentráció okozza. További gondot jelent, hogy a vízrendezések (pl. kotrások) és a tavakból a hínárnövényzetet teljesen kipusztító idegenhonos halak (amurok) telepítése miatt sérült a vizek természetes öntisztuló-képessége, így azok csak részben képesek feldolgozni az egyes szakaszokon tapasztalt jelentősebb terheléseket (pl. a rosszul működő veresegyházi szennyvíztisztító hatása). A tavakon rendszeresek az „algavirágzások”, a veresegyházi Malom- (Öreg-) tó bakteriális szennyezettsége pedig már a strandolást is veszélyezteti. Összegezve megállapítható, hogy a Dunát elérő patakvíz minősége rosszabb a felső szakaszon tapasztaltnál.

Az állapotfelmérés másik projektje keretén belül az országosan védett lápok növényvilágát kutattuk. A lápok állandó vízellátást igényelnek, a vízfolyások állapota ezért – közvetlenül vagy közvetve – számottevő hatással van élővilágukra. Ennek következtében a vizsgálatok során nem csak a még megmaradt, páratlan természeti értékekkel szembesültünk, hanem azok pusztulásával, pusztításával is. Még a Program elindítása előtt a szadai patakszakaszon a fokozottan védett lápi póc egy jelentős populációját, 2003-ban pedig a Revetek lakóterület és a vasútvonal közötti Reveteki-lápot fedeztük fel. Utóbbit javaslatunkra országos védelem alá helyezte a Duna-Ipoly Nemzeti Park. Természetvédelem azonban hazánkban igen gyakran csak papíron létezik. 2003-ban az Erdőkertesi-homokpuszta önkormányzati parcellázása során védett növényfajok százai pusztultak el. A veresegyházi Ivacsi-láprét egy részén pedig – szintén illegálisan – 2005 tavaszán természetkárosító földmunkálatokat végeztek. (A beavatkozások részleteiről, illetve az egyesületünk által tett lépésekről lásd a bekeretezett cikkeket.)

A Szódrákosi Program folytatásához (II. ütem, 2006) szintén a minisztériumtól és a Regionális Környezetvédelmi Központtól kaptunk támogatást. [Utóbbi szervezet részt vesz a nemzetközi Duna Regionális Projekt megvalósításában, melyet a Globális Környezeti Alap (GEF) és az ENSZ Fejlesztési Programja (UNDP) támogatásával hoztak létre.] A Tavirózsa Egyesület más – jelentős részben regionális, országos – civil szervezetekkel versengve kapott nemzetközi forrást a következő veresegyházi természetvédelmi célok megvalósításához: 1. KékLánc Vízminőség-mérő Hálózat létrehozása diákok (Ivacsi Természetvédő Csapat) bevonásával; 2. Tórehabilitáció a vízminőség javítása és a természetes halszaporulat növelése érdekében; 3. A védett Malom-közi-(láp)rét kezelése (kaszálása), a gyomnövények terjedésének

Írta:

2010. január 11. hétfő, 21:12 -

megakadályozása céljából.

A Program kitűzött céljainak megvalósításáról, az eredményekről a Hátér-képben folyamatosan hírt adunk. Emellett egyesületünk honlapján részletes információkat találhatnak további programjainkról és eddigi tevékenységünkről.

Kérjük támogassa tevékenységünket adója 1%-ával! Adószámunk: 18672356-1-13Köszönjük!

Tatár Sándor

Fotók: Címlapra: „Totemoszlopok” a védett Kis-Tece lápterületen (Vácrátót)

1. A lápi póc európai jelentőségű (NATURA 2000-es), bennszülött halfajunk2. „Algavirágzás” a Malom-tóban (2004). Nagy szükség van a tavak vízminőségének javítására...
3. A védett szibériai nőszirm tavasszal bontja dekoratív virágait (Ivacs-láprét)

Megmenthető az Erdőkertesi-homokpuszta?

Erdőkertes község területének több mint 80%-a beépített belterület, a külterületen egy természet- és tájképvédelmi szempontból értékes, lankás homokpuszta terül el. Ennek – a térségben egyébként egyre fogyatkozó – élőhely-típusnak a kiemelkedő értékét jelzi, hogy itt él a bennszülött, európai jelentőségű, fokozottan védett homoki kikerics, és ezen kívül még számos védett növényfaj. Tavaly júniusban az igen ritka óriás galacsinhajtó bogár egy példányát találtuk meg, melynek az egész országban csupán két előfordulása ismert. Egy ilyen értékes természeti terület megőrzése (mely egyébként a környéken lakók egyik fontos kirándulólhelye) a természetvédelmi törvény alapján elviekben biztosított, azonban tapasztalatunk nem ezt mutatja. 2003-ban Erdőkertes Község Önkormányzata engedély nélküli tereprendezést végzett a területen, lakóövezet kialakítása céljából. A Duna-Ipoly Nemzeti Park 2003. októberi szakhatósági állásfoglalásában táj- és természetvédelmi szempontok miatt elutasította az önkormányzat belterületbe vonási kérelmét, és a helyszíni vizsgálatok során megállapította, hogy a munkálatok miatt öt különböző védett növényfaj állománya pusztult el (a polgármester ennek ellenére a természetkárosítás tényét nem ismerte el.) A nemzeti park csak 2004. júliusában (!) indította el a természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatosan az eljárást. A bírság kiszabására a természetkárosító cselekményről való tudomásszerzéstől számított egy éven belül van lehetősége a hatóságnak, erről az önkormányzatot tájékoztatták. Megvárva az egy év elévülési időt (asszisztálva az önkormányzatnak) 2004. novemberében a nemzeti park (Dr. Szabó Sándor, igazgató) megszüntette a bírságot, és már lehetőséget látott arra, hogy a ledózerolt területen ingatlanmegosztás révén lakóövezetet alakítson ki az önkormányzat. (A megszüntető határozatban félrevezető módon 90 napos elévülési időre hivatkoztak, holott ez jogszabály szerint az ügyintézési határidőre vonatkozik.) Mivel a szomszédos, érintetlen területen a megmaradt védett növények fennmaradása hosszútávon nem volt biztosítható, a nemzeti park szakemberei 2005-ben áttelepítették azokat távolabbi termőhelyekre (az áttelepítés azonban részben sikertelen volt).

Az ügy még nem ért véget, ugyanis információink szerint Erdőkertes Önkormányzata „nem adta

A Sződrákosi Program

Írta:

2010. január 11. hétfő, 21:12 -

fel”, jelenleg is aktívan egyeztet a nemzeti parkkal a belterületbe vonással kapcsolatosan. A Tavirózsa Egyesület hamarosan megteszi a szükséges lépéseket a fenti mulasztás jogszerűségének kivizsgálása érdekében, mellyel talán mérsékelhető lesz a térségre jellemző természetkárosító beavatkozások száma...

Tatár Sándor

Fotók:

1. Az Erdőkertesi-homokpuszta2. Homoki kikerics